

dvojac na skijanju

Edi Jurković, Dragan Ogurlić: **PARALELNI SLALOM, IC Rijeka, Rijeka 1989.**

vasa pavković

•to je knjiga bez premca u tibetanskoj književnosti• Michelle Faugot, Le Monde Receptione odrednice

Zabava — tulum, šala, cirkus, veselje, ludilo, sumanutost, groteska, (nežnost), Oh, well, pivo, curice malene, metaproza, stilske vežbe & bravure, itd.

I ako me, odmah, na početku ove monografije o digrafiji *Paralelni slalom* pitate: — Zašto Vam se sviđa prozna kolekcija Jurkovića i Ogurlića? odgovoriću Vam pseudoklokotistički: — Zato što mi se dopada sve to: Zabava — tulum, šala, cirkus, veselje. . .

Spisateljska ideologija

U vreme koje je već znate kakvo vreme, vreme opasno, puno skretanja, divergiranja, aberacija i laviranja (što su sve sinonimi za ovo vreme), gledano s pozicije čitaoca Jurković je levičar, jer se njegova priča u knjizi *Paralelni slalom* uvek nalazi na levoj stranici knjige (parnoj), što će reći da je Ogurlić neskriveni desničar, jer se njegova priča, vazda nalazi otisnuta na desnoj (neparnoj) stranici. Jurković i Ogurlić, naime, voze paralelni slalom objavljajući svaki po šezdeset tekstova, pod šezdeset zajedničkih naslova. Čitalac je prisutan u šezdeset njihovih nadmetanja, na šezdeset različitih staza (tema, naslova). Jurković je, dakle, levičar, a Ogurlić desničar. Ali, ne leži vraže! Iz inherentne, unutarnje pozicije knjige, ispada da je obrnuto. Tu je Jurković desničar (i to skriveni), a Ogurlić prikriva da je on sam u stvari levičar. Ovu ontičku smutnju za lakoverne možda razrešava biografija svakog od dvojice uzdanica mlade hrvatske proze, jer za Jurkovića doslovce piše na ovitku knjige: »Edi Jurković (Rijeka 1964) se već u ranoj mladosti priključio naprednom omladinskom pokretu. U studentskim danima oduševljava se klasicima marksizma, dopisuje treći tom *Kapitala* i stupa u redove poštene inteligencije. . .«, dok za Ogurlića doslovce piše: »Dragan Ogurlić (Rijeka 1963) kao napredan srednjoškolač pokrenuo je ilegalnu štampariju i rasparčavao marksističku literaturu. Dolaskom na Filozofski fakultet u Zagrebu intenzivira se njegova aktivnost na ostvarivanju komunističkih ideala. Iako u nemilosti konzervativnih snaga, širi napredne ideje na Sveučilištu. . .«. Pokazuje se, na sreću, odahnimo, da su dvojica osumnjanih vozača nesumnjivi, što recenzijama potvrđuju i drugovi mr Damir Miloš i dr Milorad Stojević.

Što je sve u Paralelnom slalomu?

Strašne stvari: razgovor Kristifora Kolumba sa stanovitom Marijom *Fellice*, neumoljivi turisti iz Beograda, starački dom u kome je Ogurlić 2043. u totalnom kaosu proživio nekoliko srećnih godina, Ogurlićeva lirska ispovest »i ja sam vidio Tita maršala«, Jurkovićevo beg od anatemisanog kunilingusa, čistka u mesnoj zajednici Pipak, radna biografija druga Znidarsića zvanog Seljo (s ocenom: ističe se), Bukovski s kurvetinom u sred krvave tuče i pijače, činjenica da Jurković zna petorku Boston Seltiksa a ne zna nijedno Mažuranićevo delo, Stojevićeva Fuk-Mama i njena tuga za rasnim nemačkim ovčarom, *hard-core* vedetom, Ogurlićevi crteži, jurkovićeve sheme, vojnički telegram: tesko je bez tebe doći do pre mozes voli te misko i soldatušin odgovor telegramom: *docicu u nedelju ako cale pusti pusa zelj-kica*; lovac na poskoke koji u slobodnom vremenu igra domine s ovčarima, fuji!, razgovor rodoljuba, Komandanta Marka, Blafa i Zalosne Sove te odanog psa Floka; Sinišino pitanje: — Tata, ka' će me naučiš da čitam? i odgovor sumornog samoupravljaja: — Čuti, bre, nemoj

da jedeš govna; monolog Švejske posle kog Ana Karenjina skače pod vlak a Hemigvejv poteže na sebe iz voljene vinčesterke, i verovali ili ne, pobednička pisma sa Splitskog festivala 2002: Napačena zemljo, sinova težaka

ko galeba krilo, toliko si jaka zato te i volim, srce ču ti dati sve mi možeš uzeti, ništa mi ne vrati.

Službeni pregled oblika

Iz gore navedenog, što stoji u dok. overa, m.p. nepotrebno prec. proizilazi da je knjiga Jurkovića i Ogurlića, kako stoji u dispozitivu, nastala tako što su ova dvojica levičara na šezdeset odabranih naslova napisali svaki po šezdeset (paralelnih radnji) ili ako hoćete, prevezli slalom u dvoju. Pri tome su kompetentno koristili oblike kratke priče, bajke, skaza, anegdote, pisma, vica, pesme, šlagera, haikua, intervju, zakonika, ankete, citata iz štampe, muzičke recenzije, strip scenarija, pank himne što su ih, u skladu sa svojom zamisli, ludističkom u osnovi, sortirali i pripremili za uporabu. Pri tome su pokazali zavodljivu sklonost ka komičnom, karnevalskom, ironijskom, satiričkom. Težnju ka parodiranju (Bukovski) i omazima (harms), naklonjenost destruirajućoj anti-ideološnosti pisma (obojica u radu »i ja sam vidio Maršala Tita«, ali i u drugim manje recentnim radnjama), težnju ka burlesknom (Vojnik i devojka) ka autoironičnom (u vrtno restauraciji). . . Tako je nastala jedna dinamična tekstura dvostruke kolekcije stilskih vežbi, u kojima se Jurković i njegov takmac i kolega takmiče u invenciji zasmeljavanja i iznenađivanja čitalaca u »divnoj glumi« (prev. Tice) podsmehivanja bez imalo rešpektu prema »najsvetlijim tradicijama«. U slalomskoj vožnji njih dvojica nisu primenjivali tehniku Križaja B. niti Petrovića R. već iskustva Danila H, Ištvaná E, Davora S, Stanislava H, ali i Bore C, Donalda B. te Slavomira M. i Rejmonda K. Nastao je dinamičan mozaik koji se može konzumirati i s preda i straga.

A što sve nije u Paralelnom slalomu?

Naš tandem na kraju kolekcije navodi čak 220 neiskorišćenih naslova. Evo desetak atraktivnijih: Čovjek koji je ubio Mediteran, Perfektan dan za fiš-paprikaš, Dobra volja zastavnika Đoke, Forsiranje romana na dnu reke, Plačuša u partizanima, Vuk Karadžić po prvi put na mokrenju, Pu Yu polaže vijenac na Avali, Ti više nisi tu, *Peggy Sue*. . . Jednako kao priče pod tim naslovima, voleo bih da Jurković i Ogurlić sledeće sezone provežu paralel-slalom na sledećih desetak staza: Smučkanje u dvoju, *Lisa* u duetu s *Pet Shop Boysima* (*introspective*), *Oko* i drugi čudni doživljaji malog Branka, i Hrvati su Crnogorci, dapače, Naoblaka u kišnom čovjeku, Olio sumnjičav prema Stanliju, Josipove mandarine, Gvozdeni točkovi melju Kotrljajuće kamenje, *B 52's* (bomba-friz), Miroslav Krleža: *Doktor Čosić* (početak jedne sinteze), Smučkanje u dvoju, u četvoro, u troje etc.

Postreceptione odrednice

Urnebes — kerneval, sprdačina, Bahati Bahtin — ovič, kriza koja kriza? zanemela burleska, metafikalnost, metaprozaičnost, postslamnogovizam, Dubravka prolazi kroz rad, ironija, crni (mrak) humor, zajeb, iznenadujući rez zadnje rečenice, relativizacija opšte teorije specijalne relativnosti itd.

I ako me odmah, na kraju ove monografije, upitate koliko sam se puta od srca smejao prateći paralel-slalom? Odgovoriću Vam iskreno: — Ne znam koliko sam se puta smejao, ali u svakom slučaju beše to više puta od *dosta na enti*. Zato jer mi se dopade sve to:

Urnebes — karneval, sprdačina, Bahati Bahtin-ovič, kriza koja kriza? zanemela burleska, parafikcionalizam. . .

Nekad se pesma upućena Muškarcu pretvara u bajalicu, a njen govor u vraćanje. Ima u tome i nečeg zastrašujućeg, demonskog, drastično izraženog recimo u stihovima o smrti: »Kada umrem ostavite mi kolena pridignuta/I malo raširena«. Nesumnjiva erotička nota, jezivi zov koji odzvanja u ovim rečima, ne samo što treba da doprinese desakralizaciji jednog obrednog postupka (ništa novo u modernoj poeziji), nego i snažno povezuje erotiku i tanatičko u predstavu celine koja može biti ponudena i kao rešenje za ponovno sjedinjenje polova. Sinteza se nalazi s one strane života obeleženog razlikom. Izgleda da se izložene predstave barem jednim delom mogu povezati sa prevladajućom ženskošću pisma, pa u istom kontekstu verovatno treba tražiti razloge i za to što se još jedna važna simbolička figura (figura majke) pojavljuje tek u, doslovno, posleđnjom reči zbirke, pa i tada zajedno s muškim likom! Ima u zbirci još takvih detalja koji mogu posvedočiti o tome da je Nikolićeva vrlo pažljivo oblikovala svoju knjigu, uspešno odmotavajući pojedine niti prepletene simboličke celine.

Sa formalne strane, zbirka pokazuje primernu koherentnost, koju samo delimično narušava deo inače uspelog ciklusa *Rodake*. Zadržani govor i nepotpune, po načelu zvučnosti nizane rečenice *Rodake* predstavljaju izraz drugačijeg lirizma od onog koji suvereno vlada ostalom zbirke i koji svoje prauzore nalazi u (ženskoj) lirskoj narodnoj poeziji. Ritmička strogost ovih pesama takode govori u prilog ozbiljnosti autora. Onaj ko baš insistira, moći će da pronađe sitnije stilske nedoslednosti (poigravanje kao u stihovima: »Preljuba je preljuba Preljubom;/dugim poljupcem« ili »Ureknuta više volela je reku«), pa i tragove neočišćene mladalačke nestrpljivosti (dovoljno je prebrojati koliko puta Nikolićeva veli: »duša, i s koliko patetike želi da taj govor stekne definitivnu težinu, konačno važenje). Ipak, sa *Večero* smo dobili zbirku pesama kojoj se može uputiti nesvakidašnji kompliment. Na njoj se ne vidi da je njenom autoru — prva.

